

22. Kopylov Yu.A, Jackowska L.N, Kudryavtsev M.D, Kuzmin V.A, Tolstopyatov I.A, Iermakov S.S. The concept of structure and content of health related trainings for higher educational establishments' students. *Physical Education of Students*, 2015;5:23–30. doi:10.15561/20755279.2015.0504
23. Kozhevnikova L.K. Vospitanie koordinacionnykh sposobnostej na zaniatiiakh po fizicheskomu vospitaniiu [Training of coordination abilities at physical education classes]. *Physical Education of Students*, 2012;1:38-41.
24. Kurganskij A.V. O vozniknovenii i koordinacii ritmicheskikh dvizhenij [On appearing and coordination of rhythmic movements]. *Teoriia i praktika fizicheskoj kul'tury*, 1996;11:44-49.
25. Liakh V.I. Dvigatel'nye sposobnosti shkol'nikov [Motor abilities of schoolchildren], Moscow: Terra-Sport; 2000.
26. Litvinova O.P. Vliianie ozdorovitel'noj aerobiki na razvitie dvigatel'nykh kachestv devushek 18-20 let [Influence of health related aerobics on development of motor qualities of 18-20 years' age girls]. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2009;10:118-122.
27. Lopatenko G.O. Optimization of training process in pre-start fencing training on the base of out-of-training means' of mobilization orientation application. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2016;20(2):34-39. doi:10.15561/18189172.2016.0205
28. Maljar Le.L., Lebid' R.M. Pedagogichni umovi realizacii programi rozvitku koordinacijnikh zdbnostej [Pedagogic conditions of realization of coordination abilities' development program]. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2010;4:87-90.
29. Marc R Lochbaum, Javan Jean-Noel, Zışan Kazak Çetinkalp, Felipe Andrés Vallejo-Reyes, Jose Mena-Campbell. 2x2 achievement goals profiles in chilean Competitive and recreational athletes: a first look. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2016;1:41-46. doi:10.15561/18189172.2016.0106
30. Nazarenko L.D, Ignat'eva Zh.A. Teoreticheskoe obosnovanie i metodika razvitiia ritmichnosti [Theoretical substantiation and methodic of rhythm's development]. *Fizicheskaia kul'tura*, 2000;1:45-50.
31. Podrigalo L.V, Iermakov SS, Alekseev AF, Rovnaya OA. Studying of interconnections of morphological functional indicators of students, who practice martial arts. *Physical Education of Students*, 2016;1:64-70. doi:10.15561/20755279.2016.0109
32. Sinajskij M.M. Fiziologicheskie proiavlennia koordinacionnykh sposobnostej u sportsmenov [Physiological manifestations of sportsmen's coordination abilities]. Moscow; 2007.
33. Skurikhina N.V, Kudryavtsev M.D, Kuzmin V.A, Iermakov S.S. Fitness yoga as modern technology of special health groups' girl students' psycho-physical condition and psycho-social health strengthening. *Physical Education of Students*, 2016;20(2):24-31. doi:10.15561/20755279.2016.0204

Коновальська Л. О., Кушнірюк С. Г.
Бердянський державний педагогічний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

У статті розглядається сучасний стан професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі. Зазначимо, що досягнення мети сучасної освіти пов'язано з особистісним потенціалом майбутнього учителя фізичної культури, його загальною та професійною культурою, без яких не можливе вирішення наявних проблем навчання та виховання відповідно до нових освітніх парадигм.

Автори розглядають професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури як цілісну педагогічну систему, що створює необхідні умови для підвищення професійної майстерності та удосконалення професійної підготовки, спрямованої на розвиток особистості майбутнього вчителя фізичної культури на основі оволодіння професійно орієнтованими знаннями, вміннями, навичками та особистісними якостями, набуття практичного фахового досвіду, що забезпечують ефективність фізкультурно-оздоровчої роботи у старшій школі.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні учителі фізичної культури, фізкультурно-оздоровча робота.

Коновальська Л.О., Кушнірюк С.Г. Современное состояние профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры к физкультурно-оздоровительной работе в старшей школе. В статье рассматриваются некоторые современные состояния профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры к физкультурно-оздоровительной работе в старшей школе. Отметим, что достижение цели современного образования связано с личностным потенциалом будущего учителя физической культуры, его общей и профессиональной культурой, без которых невозможно решение имеющихся проблем обучения и воспитания в соответствии с новыми образовательными парадигмами.

Автори розглядають професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури як цілісну педагогічну систему, яка створює необхідні умови для підвищення професійного майстерства та удосконалення професійної підготовки, спрямованої на розвиток особистості майбутнього учителя фізичної культури на основі оволодіння професійно орієнтованими знаннями, вміннями, навичками та особистісними якостями, набуття практичного професійного досвіду, що забезпечують ефективність фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущие учителя физической культуры, физкультурно-оздоровительная работа.

Konovalska L. O., Kushniryuk S. G. The current state of professional training of future teachers of Physical culture for the physical-cultural-wellness work at high school. We have to mention that the achievement of the goal of the modern education is connected with the personal potential of the future teacher of Physical training, his general and professional culture which are necessary for the solution of the actual problems of education and upbringing according to the new educational paradigms.

Within the conditions of social-economic transformations in Ukraine the health of the Ukrainian nation belongs to the range of priority ideals and national interests. That's why from the point of view of modern conditions the solution of the problem of high-quality training of future teachers of Physical training (as professionals who are able to realize physical-cultural-wellness work within new conditions considering health-protecting technologies) gets the special attention.

The professional training of future teachers of Physical culture for the physical-cultural-wellness work at high school within modern conditions is characterized by the active innovative processes which are connected with the democratization and humanization; with the development of State standard and new content of the high education. Takes place the widening of the social-cultural environment of the future professional activity and we deal with the changing of it determination.

Authors consider the professional training of future teachers of Physical training as the integral pedagogical system which creates the necessary conditions for the increasing of the professional skills and on the improvement of the professional training which is oriented on the development of the personality of the future teacher of the Physical culture on the basis of the mastering professionally oriented knowledge and skills and personal qualities, gaining practical professional experience which will provide the effectiveness of the physical-cultural-wellness work at high school. The important meaning is given to the modernization of the process of education of future teachers of Physical culture at the institutions of high education where the students master the complex of knowledge, skills and methods of physical-cultural-wellness work at high school (due to which young people successfully realize themselves in the wellness activity).

Key words: professional training future teachers of the Physical training, physical-wellness work.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Суспільно-політичні і соціально-економічні зміни всіх сфер української вищої освіти спричиняють зміни в духовному житті студентів, у мотивах їхньої поведінки, ціннісних орієнтаціях, соціальних установках. У цьому зв'язку перед системою вищої освіти постає проблема переходу від традиційної педагогічної парадигми до навчання інноваційного типу на основі розвитку основ проектування різноманітних педагогічних технологій і, насамперед, технологій розвитку і зміцнення здоров'я студентів – майбутніх учителів фізичної культури. Нова концепція розвитку фізичної культури України обумовлює необхідність відповідних змін у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури в системі вищої педагогічної освіти.

Учені (О. Ю. Ажиппо, П. Б. Джуринський, Є. А. Захаріна, Л. І. Іванова, Р. П. Карпюк, Л. П. Суценко, О. В. Тимошенко та ін.) ретельно досліджували теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах.

Науковці (Л. П. Ареф'єва, О. А. Атамась, О. О. Безкопильний, О. М. Войтовська, Л. В. Гальченко, В. Д. Дручик, О.В. Омельчук, В. Г. Омеляненко, Н. М. Самутіна та ін.) приділяли особливу увагу з'ясуванню різноманітних аспектів які характеризують особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах.

Останніми роками вітчизняні дослідники (М. С. Гончаренко, О. Д. Дубогай, В. М. Оржеховська та ін.) і закордонні вчені (J. P. Allegrante [9], N. Cavill [10], C. Parsons, M. [11], Talbot [10] та ін.) проводять дослідження, які стосуються проблеми зміцнення та збереження здоров'я молодого покоління.

Формулювання мети дослідження. Актуальність досліджуваного питання зумовила мету статті, яка полягає у характеристиці сучасного стану професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі.

Результати дослідження. Орієнтуючись на сучасні вимоги ринку праці, сучасна вища освіта до пріоритетів відносить, як зазначає Д.В. Пеньковець, «не тільки набуття професійних знань майбутніми фахівцями, але і вмінням оперувати знаннями, бути готовими пристосовуватися до нових потреб ринку праці, активно діяти, вміти швидко приймати відповідальні рішення в ситуаціях вибору, вирізнятися мобільністю, динамізмом, конструктивністю, здатністю до адаптації, умінням реалізувати свої творчі здібності та навчатися упродовж життя» [5, с. 212].

Як вважає Р.П. Карпюк «державі, суспільству необхідний фахівець, здатний перебудувати свою діяльність відповідно до змін вимог ринку праці. Поворот освіти до особистості, підвищення її ролі в розвитку держави й суспільства, залежність успіху трудової кар'єри людини від високого рівня не тільки її загальної підготовки, а й професійної зумовлюють потребу в зміні підходу до цілей, змісту й організаційної структури професійної підготовки фахівців нової генерації» [4, с. 3].

Л. П. Ареф'єва зазначає щоб, вирішувати завдання виховання сформульовані державою потрібно «вимагати відповідної підготовки майбутніх учителів фізичної культури». Як зазначає вчена, особлива відповідальність в цьому плані, «лежить на професійній освіті, яка здійснюється у вищих навчальних закладах, оскільки від її ефективності залежить рівень підготовки майбутніх фахівців з вищою освітою – інтелектуальної еліти нашого суспільства» [1, с. 3].

На сучасному етапі на думку Л. П. Суценко, професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту розглядається як процес, який «відображає науково й методично обґрунтовані заходи вищих навчальних закладів, спрямованих на формування протягом терміну навчання рівня професійної компетентності особистості, достатнього для організації фізичного виховання різних верств населення регіону й успішної праці в усіх ланках спортивного руху з урахуванням сучасних вимог ринку праці» [7, с. 15].

Професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання як вважає Н. І. Степанченко є «цілісною системою професійно-педагогічної освіти (передбачає органічну єдність духовного, фізичного та морального виховання, мети, завдань,

змісту, організаційних форм, методів, засобів, технологій, діагностичних завдань, етапів, критеріїв, результатів навчання тощо), що спонукає до комплексного розгляду та розв'язання навчальних проблем підготовки учителів фізичного виховання в контексті новітніх тенденцій галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» і сучасних цивілізаційно-парадигмальних трансформацій» [6, с.43].

Сучасний стан оптимізація навчально-виховного процесу вчителя фізичної культури як зазначає О. В. Тимошенко, стосується таких складових підготовки та її результатів: а) форми навчання; б) види підготовки; в) організаційно-методичне управління професійною підготовкою: форми організації занять, моніторинг якості професійної підготовки; г) професійна компетентність; д) готовність до здійснення професійної діяльності [8, с.13].

Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі в сучасних умовах, характеризується активними інноваційними процесами, пов'язаними з демократизацією та гуманізацією, розробленням Державного стандарту та нового змісту вищої освіти, в зв'язку з чим розширюється соціокультурне середовище майбутньої професійної діяльності та змінюється його призначення.

О. А. Атамась відображає основні завдання професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах сучасної парадигми вищої фізкультурної освіти [2, с. 12]. Вчена виокремила такі завдання професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, як:

- підготовка високопрофесійних учителів фізичної культури, готових до навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів не тільки змістовно, але й процесуально-технологічно у процесі особистісно орієнтованого педагогічного процесу, який створює умови для повноцінного вияву й розвитку особистісних функцій суб'єктів освітньої діяльності, здатних самостійно шукати й обирати шляхи свого соціального ствердження;
- підготовка вчителів фізичної культури, здатних навчатися й швидко пристосовуватися до постійно змінюваних умов і змісту професійної діяльності, зацікавлених в своїй неперервній освіті й самовдосконаленні;
- формування у майбутнього вчителя фізичної культури таких особистісних структур і здібностей, які б дозволили йому самостійно орієнтуватися в професійному світі й вибудовувати вектор свого професійного зростання;
- проведення аналізу змістовних основ і організації вищої фізкультурної освіти з метою обґрунтування нових педагогічних технологій для підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищій школі [2, с. 12-13].

Слід вказати на те, що з позицій сьогодення усе складніше стає підготувати професійно-компетентного вчителя фізичної культури. Така підготовка вимагає не тільки впровадження принципово нових освітніх технологій, а й оптимізації теорії та методики вищої фізкультурної освіти майбутніх учителів фізичної культури та зміни освітньої парадигми і методологічних підходів.

Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі надає можливість отримання студентами кваліфікації, що забезпечить їм розкриття творчого потенціалу, оволодіння певним соціальним досвідом, підвищення професійної майстерності та удосконалення в обраній професії, спрямованої на залучення учнів до занять фізичними вправами на уроках фізичної культури, при проведенні фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня, позакласної та позашкільної фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі.

Широко відомо і не викликає сумніву й те, що формуванням здорового способу життя школяра займається як сім'я, так і весь педагогічний колектив закладу освіти. Питання вдосконалення теорії та методики викладання фізичної культури і основ здоров'я в учнів загальноосвітньої школи стали предметом досліджень багатьох авторів, але переважна більшість праць присвячена підвищенню ефективності академічних занять. І зовсім мало робіт із питань змісту, форм і методики організації фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями старшої школи. Тому цілеспрямоване поєднання урочних і позакласних занять, під час яких відбувається засвоєння основ фізичної культури та формування вмінь і навичок організації самостійних занять фізичними вправами у позаурочний час, забезпечить неперервне зростання показників фізичного розвитку і рухової підготовленості учнів.

Л. І. Іванової у своєму дослідженні акцентує увагу на те, що «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи має забезпечувати набуття наступних знань та вмінь: застосовувати форми, методи, засоби навчальної роботи, не шкідливі для здоров'я учнів; забезпечувати належний рівень викладання предметів освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура»; надавати учням ґрунтовні знання про здоров'я і шляхи його збереження та зміцнення; сприяти формуванню у школярів потреби у здоровому способі життя та прикладних навичок у його веденні; формувати відповідну мотивацію щодо здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів, навички викладача-організатора фізкультурно-оздоровчої роботи в школі, навички організації та проведення занять у фізкультурно-оздоровчих гуртках, навички проведення уроків та занять зі спеціальними медичними групами» [3, с. 11].

Вчена зазначає, що фізкультурно-оздоровча робота – це один з основних напрямків упровадження фізичної культури в освітнє середовище, що спрямований на підтримання та зміцнення здоров'я дітей і молоді та здійснюється з урахуванням стану їх здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку. [3, с. 22]. Для нашого дослідження ця теза є досить доречною.

Висновки. У теперішній час зі змінами, що відбулися в Україні, суттєво змінилась сутність професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури. Важливого значення набуває модернізація процесу навчання вчителів фізичної культури у закладах вищої освіти, де відбувається опанування студентами комплексного засвоєння знань, умінь, навичок і способів фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі, завдяки яким молоді люди успішно реалізують себе в оздоровчій діяльності.

Література

1. Ареф'єва Л. П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до позакласної виховної роботи у старшій школі : автореф. дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л. П. Ареф'єва. – К., 2010. – 22 с.

2. Атамась О. А. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу: дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. А. Атамась. – К., 2015. – 20 с.
3. Іванова Л. І. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л. І. Іванова. – К., 2007. – 22 с.
4. Карпюк Р.П. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з адаптивного фізичного виховання у вищих навчальних закладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» // Карпюк Роман Петрович. – К, 2010. – 42 с.
5. Пеньковець Д. В. Компоненти професійної компетенції у майбутніх учителів фізичної культури. Д. В. Пеньковець // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Вип. 125 / Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка; голов. ред. О. М. Носко. — Чернігів: ЧНПУ ім. Т.Г. Шевченка, 2016. — 418 с.
6. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» / Н. І. Степанченко. – Вінниця, 2017. – 43 с.
7. Сущенко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): [монографія] / Л.П. Сущенко; Запорізький державний університет.–Запоріжжя: Вид-во ЗДУ, 2003.–442 с.
8. Тимошенко О. В. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах. автореф. дис. докт. пед. наук: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. В. Тимошенко. – К., 2009. – 35 с.
9. Allegrante J. P. In search of a new ethic for health promotion / J. P Allegrante // Health Education and Behavior. – 2006. – Vol. 33. – No. 3. – P. 305.
10. Cavill N. Physical activity and health in Europe: evidence for action / eds. N. Cavill, S. Kahlmeier, F. Racioppi. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2006. – 40 p.
11. Parsons C. The Health Promoting Schools in Europe: Conceptualizing and Evaluating the change / Parsons C., Stears D., Thomas C. // J. Health Edu. – 1995. – Vol. 55. – P. 311-321.
12. Talbot M. The case for Physical Education / M. Talbot // World summit on Physical Education. – Berlin, 2001. – P. 39.

Конох А.П.

Запорізький національний університет

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті розглядається проблема формування професійного мислення вчителя фізичної культури, обумовленого інноваційними змінами що відбуваються в суспільстві та освіті. Проаналізовано сутність і взаємозв'язок базових понять дослідження; розглянуто специфіку й особливості професійного мислення вчителя фізичної культури; виокремлено та охарактеризовано критеріальні характеристики досліджуваного феномену. Характеризуються недоліки у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури. Визначено необхідність пошуку нових підходів до становлення у студентів професійного мислення, розробки питань сутності, особливостей, структури, функцій професійного мислення учителя фізичної культури, а також цілісної картини його формування.

Ключові слова: фізична культура, педагогічне мислення, професійна підготовка, майбутні вчителі фізичної культури.

Конох А.П. Формирование профессионального мышления будущих учителей физической культуры. В статье рассматривается проблема развития профессионального мышления учителя физической культуры, обусловленного инновационными изменениями происходящими в обществе и образовании. На основе изучения философской, педагогической, психологической и специальной литературы проанализированы основные базовые понятия. Раскрыты современные направления исследования понятия "профессиональное мышление. Характеризуются недостатки в профессиональной подготовке будущих учителей физической культуры. Определена необходимость поиска новых подходов к становлению у студентов профессионального мышления, разработки вопросов сущности, особенностей, структуры, функций профессионального мышления учителя физической культуры.

Ключевые слова: физическая культура, профессиональное мышление, профессиональная подготовка, будущее учителя физической культуры.

Konokh A.P. Formation of professional thinking of future teachers of physical culture. In the article the problem of formation of professional thinking of the teacher of physical culture, caused by innovative changes occurring in society and education, is considered. On the basis of the study of the philosophical, pedagogical, psychological and special literature, the essence and interrelation of the basic concepts of research are analyzed: "professional thinking", "professional thinking of the teacher of physical culture"; the specifics and peculiarities of the professional thinking of the teacher of physical culture are examined; the criterial characteristics of the investigated phenomenon are singled out and characterized. Characterized by shortcomings in the professional training of future teachers of physical culture. The necessity of searching for new approaches to the formation of professional thinking among students, the development of questions of the essence, features, structure, functions of the